

СЪДЪРЖАНИЕ

КОДЕКС ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

ЧАСТ ПЪРВА	
ДЪРЖАВНО ОБЩЕСТВЕНО	
ОСИГУРЯВАНЕ	21
Глава първа. Общи положения	21
Глава втора. Финансово устройство.....	67
Глава трета. Управление.....	79
Глава четвърта. Обезщетения.....	90
<i>Раздел I.</i> Обезщетения при временна неработоспособност и трудоустрояване.....	90
<i>Раздел II.</i> Обезщетения за майчинство	99
<i>Раздел III.</i> Парични обезщетения за безработица	112
<i>Раздел IV.</i> Отпускане и изчисляване на паричните обезщетения и помощи	124
Глава пета. Осигуряване за трудова злополука и професионална болест.....	125
Глава шеста. Задължително пенсионно осигуряване.....	133
<i>Раздел I.</i> Пенсии за осигурителен стаж и възраст	133
<i>Раздел II.</i> Пенсии за инвалидност	150
<i>Раздел III.</i> Наследствени пенсии	156
<i>Раздел IV.</i> Пенсии, несвързани с трудова дейност.....	160
<i>Раздел V.</i> Общи правила за пенсийте	163
Глава седма. Контрол	177
Глава осма. Спорове	192

ЧАСТ ВТОРА	
ДОПЪЛНИТЕЛНО	
СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	197
Дял ПЪРВИ	
ДРУЖЕСТВА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО	
СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	197
Глава девета. Учредяване, лицензиране и управление на дружествата за допълнително социално осигуряване	197
Раздел I. Общи положения	197
Раздел II. Пенсионноосигурителни дружества	201
Раздел III. Дружества за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация	266
Раздел IV. Политика за възнагражденията на дружеството за допълнително социално осигуряване	269
Дял ВТОРИ	
ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО	
ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ	270
Глава девета „а“. Общи положения	270
Глава десета. Фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване	279
Глава единадесета. Осигурителни вноски	297
Глава дванадесета. Данъчни облекчения	300
Глава тринадесета. Права на осигурените лица	301
Глава четиринадесета. Активи и инвестиции	315
Глава петнадесета. Счетоводство и отчетност	336
Глава шестнадесета. Фондове за извършване на плащанията и резерви за изпълнение на задълженията на пенсионноосигурителното дружество	341
Глава седемнадесета. Преобразуване, прекратяване, ликвидация и несъстоятелност на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване ...	351
Глава осемнадесета. Такси и удържки	351

Глава деветнадесета. Административнонаказателна отговорност	352
Раздел I. Отговорност за нарушения на разпоредбите на законодателството относно държавното обществено осигуряване.....	352
Раздел II. Отговорност за нарушения на разпоредбите на законодателството относно допълнителното задължително пенсионно осигуряване.....	353
Дял ТРЕТИ	
ДОПЪЛНИТЕЛНО ДОБРОВОЛНО	
ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ	353
Глава двадесета. Общи положения	353
Глава двадесет и първа. Фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване	358
Глава двадесет и втора. Осигурителни вноски и индивидуална партида	394
Глава двадесет и трета. Договори	400
Глава двадесет и четвърта. Права на осигурените лица	406
Глава двадесет и пета. Инвестиции	414
Глава двадесет и шеста. Счетоводство и отчетност	424
Глава двадесет и седма. Данъчни облекчения	425
Глава двадесет и осма. Такси и удържки	426
Глава двадесет и осма „а“. Паневропейски персонален пенсионен продукт	428
Дял ЧЕТВЪРТИ	
ДОПЪЛНИТЕЛНО ДОБРОВОЛНО	
ОСИГУРЯВАНЕ ЗА БЕЗРАБОТИЦА	
и/или ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ	430
Глава двадесет и девета. Общи положения	430
Глава тридесета. Фондове за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация	433

Глава тридесет и първа. Осигурителни вноски и партиди	442
Глава тридесет и втора. Права на осигурените лица и осигурителите	444
<i>Раздел I.</i> Права на осигурените за безработица лица	444
<i>Раздел II.</i> Права на осигурените за професионална квалификация лица	446
<i>Раздел III.</i> Права на осигурителите.....	448
Глава тридесет и трета. Договори	450
Глава тридесет и четвърта. Инвестиции	451
Глава тридесет и пета. Счетоводство и отчетност	453
Глава тридесет и шеста. Данъчни облекчения	453
Глава тридесет и седма. Такси и удържки.....	454
ДЯЛ ПЕТИ	
ПРЕОБРАЗУВАНЕ, ПРЕКРАТЯВАНЕ И НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ НА ДРУЖЕСТВАТА И ФОНДОВЕТЕ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	456
Глава тридесет и осма. Преобразуване, прекратяване и несъстоятелност	456
ЧАСТ ВТОРА „А“	
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ПЕНСИОННИТЕ СХЕМИ НА СЪЮЗА, НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА И НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА	473
Глава тридесет и осма „а“. Прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на Съюза, на Европейската централна банка и на Европейската инвестиционна банка	473

ЧАСТ ТРЕТА	
ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ И АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ	482
Глава тридесет и девета. Принудителни административни мерки	482
Глава четиридесета. Квестор	492
Глава четиридесет и първа. Административно- наказателна отговорност	494
<i>Раздел I.</i> Отговорност за нарушения на разпоредбите на законодателството относно държавното обществено осигуряване	494
<i>Раздел II.</i> Отговорност за нарушения на разпоредбите на законодателството относно допълнителното социално осигуряване.	496
<i>Раздел III.</i> Отговорност за неизпълнение на задълженията за деклариране на данни пред Националната агенция за приходите и за внасяне на задължителни осигурителни вноски	505
Глава четиридесет и втора. Оповестяване на принудителни административни мерки и на издадени наказателни постановления	506
Допълнителни разпоредби	507
НАРЕДБА	
ЗА ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ НА САМООСИГУРЯВАЩИТЕ СЕ ЛИЦА, БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ НА РАБОТА В ЧУЖБИНА И МОРСКИТЕ ЛИЦА	
<i>Раздел I.</i> Обществено осигуряване на самоосигуряващите се лица и на работещите без трудово правоотношение.....	525

<i>Раздел II.</i> Обществено осигуряване на лицата, изпратени на работа в чужбина, и на лицата по чл. 4, ал. 9 от Кодекса за социално осигуряване	534
<i>Раздел III.</i> Обществено осигуряване на морските лица	539

**НАРЕДБА № Н-13
от 17 ДЕКЕМВРИ 2019 г.**

**ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО, СРОКОВЕТЕ, НАЧИНА И РЕДА
ЗА ПОДАВАНЕ И СЪХРАНЕНИЕ НА ДАННИ
ОТ РАБОТОДАТЕЛИТЕ, ОСИГУРИТЕЛИТЕ
ЗА ОСИГУРЕННИТЕ ПРИ ТЯХ ЛИЦА, КАКТО
И ОТ САМООСИГУРЯВАЩИТЕ СЕ ЛИЦА**

Допълнителни разпоредби	557
Преходни и Заключителни разпоредби	560

НАРЕДБА ЗА ОСИГУРИТЕЛНИТЕ КАСИ	
Заключителни разпоредби.....	595

НАРЕДБА ЗА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ВЪZNAGРАЖДЕНИЕТО И ЗА ДОХОДИТЕ, ВЪРХУ КОИТО СЕ ПРАВЯТ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ	
<i>Раздел I.</i> Елементи на възнаграждението и доходите за определяне на осигурителните вноски ...	600
<i>Раздел II.</i> Осигурителен доход, върху който се правят осигурителни вноски.....	612
<i>Раздел III.</i> Изчисляване на паричните обезщетения за временна неработоспособност или за бременност и раждане	616
Допълнителни разпоредби	617

НАРЕДБА ЗА ПЕНСИИТЕ И ОСИГУРИТЕЛНИЯ СТАЖ	
Глава първа. Отпускане на пенсиите	618
<i>Раздел I.</i> Общи разпоредби	618
<i>Раздел II.</i> Пенсии за осигурителен стаж и възраст.....	641
<i>Раздел III.</i> Пенсии за инвалидност.....	664
<i>Раздел IV.</i> Наследствени пенсии.....	671
<i>Раздел V.</i> Установяване и зачитане на осигурителен стаж и осигурителен доход	677
<i>Раздел VI.</i> Определяне на дохода, от който се изчисляват пенсиите	694
Глава втора. Изплащане на пенсиите	703
<i>Раздел I.</i> Общи разпоредби по изплащане на пенсиите	703
<i>Раздел II.</i> Изплащане на пенсиите чрез пощенски станции.....	704
<i>Раздел III.</i> Изплащане на пенсия по електронен изплащателен картон	706
<i>Раздел IV.</i> Изплащане на пенсия с пенсионен запис	709
<i>Раздел V.</i> Изплащане на пенсии на упълномощени лица	710
<i>Раздел VI.</i> Изплащане на пенсии при смяна на адреса на получаване на пенсията	711
<i>Раздел VII.</i> Изплащане на пенсии чрез доставчици на платежни услуги, лицензиирани от БНБ, и клонове на доставчици на платежни услуги, осъществяващи дейност на територията на страната	712
<i>Раздел VIII.</i> Изплащане на пенсии по международен договор, по който Република България е страна, или европейски регламенти за координация на системите за социална сигурност, за лица с постоянен адрес в чужбина.....	718

<i>Раздел IX.</i> Изплащане на пенсии, отпуснати по международен договор, по който Република България е страна, или европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност, на лица, постоянно или продължително пребиваващи в Република България.....	721
<i>Раздел X.</i> Добавки и удържки при изплащане на пенсийте.....	722
<i>Раздел XI.</i> Общи разпоредби по пенсийте.....	725
Допълнителни разпоредби	732

**ЗАКОН ЗА УСТАНОВЯВАНЕ
НА ТРУДОВ И ОСИГУРИТЕЛЕН
СТАЖ ПО СЪДЕБЕН РЕД**

Преходни и Заключителни разпоредби.....	737
---	-----

НАРЕДБА

ЗА МЕДИЦИНСКАТА ЕКСПЕРТИЗА

Глава първа. Общи положения	739
Глава втора. Експертиза на временната неработоспособност	740
<i>Раздел I.</i> Общи правила за издаване на болнични листове. Условия и ред за установяване на временна неработоспособност	740
<i>Раздел II.</i> Издаване на болничен лист при общо заболяване, трудова злополука, професионална болест, аборт, при належащи медицински прегледи и изследвания и при трудоустройстване	749
<i>Раздел III.</i> Издаване на болничен лист за временна неработоспособност при бременност, раждане и осиновяване	751
<i>Раздел IV.</i> Издаване на болничен лист за балнеолечение, климатолечение и таласолечение ...	755

<i>Раздел I.</i> Издаване на болничен лист при карантина и отстраняване от работа по предписание на медицинските органи	756
<i>Раздел II.</i> Издаване на болничен лист за гледане на болен член от семейството	757
<i>Раздел III.</i> Издаване на болничен лист за придружаване на член от семейството за лечение, консултация и изследване	759
<i>Раздел IV.</i> Издаване на болничен лист за лечение и изследване в чужбина.....	760
<i>Раздел V.</i> Общи изисквания по отчетността на болничните листове.....	763
Глава трета. Определяне характера на заболяванията – професионален или обща	765
Глава четвърта. Експертиза на трайно намалената работоспособност и на вида и степента на увреждане	766
Допълнителни разпоредби	775
Заключителни разпоредби.....	775

ЗАКОН ЗА ЗДРАВЕТО

(Извлечение)

Глава трета. Медицинско обслужване.....	783
<i>Раздел IV.</i> Медицинска експертиза.....	783

НАРЕДБА

**ЗА УСТАНОВЯВАНЕ, РАЗСЛЕДВАНЕ, РЕГИСТРИРАНЕ
И ОЧИТАНАЕ НА ТРУДОВИТЕ ЗЛОПОЛУКИ**

<i>Раздел I.</i> Общи положения	798
<i>Раздел II.</i> Деклариране на трудовите злополуки	798
<i>Раздел III.</i> Разследване и установяване на трудовите злополуки	800
<i>Раздел IV.</i> Регистриране и отчитане на трудовите злополуки	804

**СПИСЪК НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ
БОЛЕСТИ.....**..... 807

НАРЕДБА

**ЗА РЕДА ЗА СЪОБЩАВАНЕ, РЕГИСТРИРАНЕ,
ПОТВЪРЖДАВАНЕ, ОБЖАЛВАНЕ И ОТЧИТАНЕ
НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ БОЛЕСТИ**

Глава първа. Общи положения	812
Глава втора. Съобщаване и проучване на професионалните болести.....	813
Глава трета. Потвърждаване и регистриране на професионалните болести.....	817
Глава четвърта. Обжалване на професионалните болести.....	818
Глава пета. Регистрация и отчитане на професионалните болести.....	819
Допълнителни разпоредби	819

НАРЕДБА

**ЗА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И ПОМОЩИ
ОТ ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ**

Раздел I. Общи разпоредби	821
Раздел II. Ред за представяне на документи за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи	823
Раздел III. Изчисляване на паричните обезщетения и помощи	835
Раздел IV. Изплащане на паричните обезщетения и помощи	842
Раздел V. Парични обезщетения и помощи при прилагане на международен договор, по който Република България е страна, и на европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност	844

Съдържание

<i>Раздел VI.</i> Спорове.....	846
Допълнителни разпоредби	847
Преходни и Заключителни разпоредби.....	848

НАРЕДБА

**ЗА ОТПУСКАНЕ И ИЗПЛАЩАНЕ
НА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ЗА БЕЗРАБОТИЦА**

Допълнителни разпоредби	946
-------------------------------	-----

**ДАНЬЧНО-ОСИГУРИТЕЛЕН
ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС**

(Извлечение)

Дял ВТОРИ

Отделни административни производства	947
Глава единадесета. Регистрация	947
Глава петнадесета. Данъчно-осигурителен контрол	954

НАРЕДБА

**ЗА КАТЕГОРИЗИРАНЕ НА ТРУДА
ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ**

<i>Раздел I.</i> Първа категория труд	969
<i>Раздел II.</i> Втора категория труд	970
<i>Раздел III.</i> Трета категория труд	974
Заключителни разпоредби	975

Инструкция № 13

**от 31 ОКТОМВРИ 2000 г. ЗА ПРИЛАГАНЕ
на НАРЕДБАТА ЗА КАТЕГОРИЗИРАНЕ
на ТРУДА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ**

Допълнителни разпоредби	976
-------------------------------	-----

ЗАКОН ЗА ЗДРАВНОТО ОСИГУРЯВАНЕ

Глава първа. Общи разпоредби	1000
Глава втора. Задължително здравно осигуряване	1001
Раздел I. Общи разпоредби	1001
Раздел II. Национална здравноосигурителна каса.....	1003
Раздел III. Финансово устройство	
на Националната здравноосигурителна каса	1016
Раздел IV. Осигурени лица. Права и задължения.....	1023
Раздел V. Здравноосигурителни вноски.....	1029
Раздел VI. Обхват на медицинска помощ	
при задължителното здравно осигуряване.....	1042
Раздел VII. Национален рамков договор.....	1057
Раздел VIII. Договор между	
Националната здравноосигурителна каса	
и изпълнител на медицинска помощ	1064
Раздел IX. Информационно осигуряване	
на дейността на Националната	
здравноосигурителна каса	1072
Раздел X. Контрол, експертиза и спорове	1079
Раздел XI. Издаване на документи, необходими	
за упражняване на здравноосигурителни права	
съгласно правилата за координация на системите	
за социална сигурност	1090
Раздел XII. Трансгранично здравно обслужване	1092
Глава трета. Доброволно здравно осигуряване	1097
Раздел I. Общи положения	1097
Раздел II. Дейност по доброволното	
здравно осигуряване	1098
Раздел III. Здравноосигурителни	
дружества и лицензиране	1099
Раздел IV. Преобразуване, прекратяване,	
ликвидация и несъстоятелност	
на здравноосигурителни дружества	1100
Раздел V. Държавен надзор върху дейността	
по доброволно здравно осигуряване	1100
Глава четвърта. Медицински контрол	1101

Съдържание

Глава пета. Административнонаказателни	
разпоредби	1104
Допълнителни разпоредби	1110
НАРЕДБА	
ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ ПРАВОТО	
НА ДОСТЪП ДО МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ	
Раздел I. Общи положения.....	1117
Раздел II. Свободен избор и лечение от лекар	
и лекар по дентална медицина в лечебни	
заведения за първична извънболнична помощ	1119
Раздел III. Достъп до специализирана	
извънболнична помощ.....	1122
Раздел IV. Условия и ред за оказване	
на извънболнична помощ.....	1126
Раздел V. Достъп до болнична помощ	1129
Допълнителни разпоредби	1138
Заключителни разпоредби.....	1139